

Suomen Briard ry:n lausunto rotumääritelmän käännöksestä

Taustaa

Kennelliiton rotumääritelmätyöryhmä on kokouksessaan 29.10.2009 käsitellyt briardin rotumääritelmän käännöksen. Samalla rotumääritelmätyöryhmä on päättänyt, että briardin suomenkielinen nimi on brienpaimenkoira. Perusteluinaan työryhmä on todennut, että jos rodun nimi kaipaa suomennosta, nimi suomennetaan samassa yhteydessä kun rotumääritelmä tulee käsittelyyn. Rotujärjestölle on 2.11.2009 päivätyssä kirjeessä varattu tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.

Suomen Briard ry esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Rodun nimi

Suomen Kennelliitto on vuonna 1984 tekemällään päätöksellä suomentanut rodun nimen i-loppuiseksi (briardi). Briardi-nimeä on käytetty rodusta vuodesta 1984 ja se on täysin vakiintunut kuluneen 25 vuoden aikana niin Suomessa kuin suomen kielessä.

Keskiajalta peräisin olevan legendan mukaan briardi tunnettiin historiassa alun perin Abryn koirana (Chien d'Aubry). Chien d'Aubrysta muotoutui pian ääntämisen kautta brien koira (Chien de Brie), joka taas ajan kuluessa lyheni briardiksi. Nykypäivänäkin briard-nimeä käytetään edelleen myös muissa kielissä mukaan lukien rodun kotimaassa Ranskassa (Le Briard). Varhaisimpia julkaisuja rodun kotimaassa Ranskassa löytyy jo liki 100 vuoden takaa. Esimerkiksi Yvon Le Loupin tutkielma, jota voidaan pitää eräänlaisena käsikirjana 'täydelliselle Briardille' ("Manuel du parfait Briardier"), julkaistiin salanimellä Sédin vuonna 1926. 1900-luvun alussa perustettu yhdistys nimeltä "Les Amis du Briard" julkaisi uusintapainokset tästä kuuluisasta erillisteoksesta 1978 ja 1983.

Paitsi että rodun nykyinen suomennos briardi on täysin vakiintunut, se vastaa i-loppuiselta kieliasultaan vastaavanlaisia muita rodun nimiä (vrt.

snautseri ja pinseri). Suomenos briardi on muiden kielemme kotiutuneiden erikoislainojen tavoin muodostettu siten, että se päättyy suomalaiseen loppuvokaaliin (vrt. biologi, filosofi). Suomenos briardi on siten myös täysin suomen kielen mukainen nimi.

Suomen Briard ry vastustaa työryhmän esitystä siitä, että rodun suomenkielinen nimi olisi brienpaimenkoira, koska mitään perusteita korvata vakiintunut suomennos uudella suomennoksella ei ole. Se seikka, että muiden rotujen s u o m e n t a m a t t o m a t nimet esitetään suomennettavaksi esimerkiksi ulkomaisen maakunnan nimeä mukailten, ei voi olla peruste muuttaa vakiintunutta suomenkielistä nimeä briardi.

2. Rotumääritelmän suomennos

Suomen Briard ry:n työryhmä esittää seuraavia kohtia rotumääritelmän suomennoksesta myös muutettavaksi:

SKL= BRIENPAIMENKOIRA
(CHIEN BERGER DE BRIE)

CHIEN-sana on turha tässä kontekstissa eikä sitä käytetä alkuperäisessä ranskankielisessä rotumääritelmässä.

Esitetään, että rodun suomenkielinen nimi on SKL:n aikaisemman päätöksen mukainen ja ranskankielinen nimi ranskankielisen rotumääritelmän mukainen, eli:

BRIARDI
(BERGER DE BRIE)

YLEISVAIKUTELMA

SKL= *Brienpaimenkoira* on vahvarakenteinen, notkea, lihaksikas ja hyvin sopusuhtainen, eloisa ja tarkkaavainen.

'Chien rustique' ei ole yksistään käännettävissä vahvarakenteiseksi, sillä rustique tarkoittaa paljon muutakin. Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti:

(Le Briard est un chien rustique, souple, muscé et bien proportionné, vif et éveillé).

Briardi on voimakas, maalaismainen, notkea, lihaksikas ja hyvin sopusuhtainen, eloisa ja tarkkaavainen.

KALLO-OSA:

SKL= Voimakas, sivulta katsottuna vain erittäin vähän pyöristynyt.

Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti:

(Crâne: Forte, très légèrement arrondi vu de profil.)

Kallo: ***Voimakas, sivulta katsottuna hyvin kevyesti pyöristynyt .***

KUONO-OSA :

Kohdassa korvat toisessa lauseessa on turhaan sana 'aivan'. Kolmannen lauseen alusta puuttuu sana "Typistämätön". Esitetään käännettäväksi kohdan korvat 2. ja 3. lause seuraavasti:
(Oreilles: Attachées haut, non plaquées et plustôt courtes si elles sont laissées natureles. La longueur du cartilage de d'oreille non coupées doit...)

Korvat: **Korkealle kiinnittyneet. Typistämättöminä melko lyhyet, eivätkä tiiviisti pään myötäiset. Typistämättömän korvalehden pituus on puolet pään pituudesta tai hieman vähemmän. Korvalehden pituus on puolet pään pituudesta tai hieman vähemmän. Korvat ovat aina litteät ja pitkän karva peittämät. Maissa, missä typistys on sallittu, typistetyt korvat ovat pystyt, eivätkä kallistu sisään - eikä ulospäin.**

RAAJAT:ETU-RAAJAT:Kyynärpäät:

SKL=Tiiviit ja rungonmyötäiset.

Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti:

(Coudes : Dans l'axe du corps).

Kyynärpäät: **Tiiviit ja rungon suuntaiset.**

Etukäpälät:

SKL=Voimakkaat, pyöreät, suoraan eteenpäin suuntautuneet. Kynnet ovat aina mustat (paitsi sinisillä koirilla) ja päkiät lujat. Varpaat kaarevat ja tiiviisti yhdessä.

Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti:

(Pieds: Forts, ronds. Les ongles sont toujours noirs (sauf chez les chiens bleus) et les coussinets sont durs. Les doigts doivent être serrés et bien cambres.)

Sanan "voimakkaat" sijasta esitämme pikemmin käytettäväksi sanaa vahvat.

Etukäpälät: **Vahvat, pyöreät, suoraan eteenpäin suuntautuneet. Kynnet ovat aina mustat (paitsi sinisillä koirilla) ja päkiät lujat. Varpaat tiiviit ja kaarevat.**

TAKARAAJAT:Takakäpälät:

SKL = Voimakkaat, pyöreät, suoraan eteenpäin suuntautuneet. Kynnet ovat aina mustat (paitsi sinisillä koirilla) ja päkiät lujat. Varpaat tiiviisti yhdessä.

Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti:

(Pieds: Forts, ronds. Les ongles sont toujours noirs (sauf chez les chiens bleus) et les coussinets sont durs. Les doigts doivent être serrés.)

Sanan "voimakkaat" sijasta esitämme pikemmin käytettäväksi sanaa

vahvat.

Takakäpälät: **Vahvat, pyöreät. Kynnet aina mustat (paitsi sinisillä koirilla) ja päkiät lujat. Varpaat tiiviit.**

Kannukset:

SKL = Paimenet haluavat perinteisesti säilyttää kaksoiskannukset koirillaan. Kaksoiskannukset ovat melko lähellä käpälää, ne ovat selvästi toisistaan erillään ja niissä on kynnet.

Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti

(Ergots : Par tradition, les bergers ont tenu à conserver le double ergot. Les ergots forment des pouces bies séparés avec ongles, assez près du pied.)

Kannukset: **Paimenet haluavat perinteisesti säilyttää kaksoiskannukset koirillaan. Kaksoiskannukset muodostavat selvästi erilliset kynnelliset peukalot, sijaitsevat melko lähellä käpälää.**

LIIKKEET:

SKL: Säännölliset, joustavat ja tasapainoiset. Askel on pitkä ja liikkeet ovat vaivattomat ja tehokkaat mahdollistaen väsymättömän työskentelyn. Briempaimenkoiralla tulee olla pitkä ravi, jossa etuaskel ulottuu pitkälle eteen ja takaraajoissa on hyvä työntö.

Esitetään käännettäväksi tarkemmin ranskankielisen rotumääritelmän mukaisesti:

(**ALLURES:** Régulières, souples, harmonieuses, de façon à ce que le chien effectue ses déplacements et son travail avec le minimum d'efforts et de fatigue. Le Berger de Brie doit avoir un trot allongé avec une bonne amplitude du mouvement et une bonne poussée de l'arrière.)

LIIKKEET: **Säännölliset, joustavat ja tasapainoiset mahdollistaen vaivattoman ja väsymättömän työskentelyn. Briardilla tulee olla pitkä, ulottuva ravi ja takaraajoissa hyvä työntö.**

KARVAPEITE:

KARVA:

SKL: Pitkää, taipuisaa ja karheaa (vuoden karvaa muistuttavaa). Hieman pohjavillaa.

Ranskankielisen rotumääritelmään ei ole tehty muutoksia karvan määrittäisiin. Esitetään, että käytetään mieluummin adjektiivia 'karhea' SKL:n esittämällä tavalla nykyisessä rotumääritelmässä käytetyn 'karkean' asemesta ja että pohjavillan määrä ilmaistaan ilmaisulla 'kevyesti pohjavillaa'.

(POIL : Flexueux, long, sec (genre poil de chèvre) avec un léger sous-poil.) Kohta esitetään käännettäväksi seuraavasti:

KARVA: **Taipuisaa, pitkää, karheaa (vuohen karvaa muistuttavaa), kevyesti pohjavillaa.**

VÄRI:

Semanttisesti 'fawn' ei vastaa 'punaista'. Fawnin briardin geneettisen värityksen nimi on soopeli, jonka sävy voi vaihdella kuten collieilla, sisältää tai olla sisältämättä charbonneeta, hiilenväriä. Esimerkiksi australiampaimenkoirilla, bordercollieilla ja australiankelpieillä punaisiksi kutsutaan koiria, joilla eumelaniini on ruskeaa (bb) ja briardeilla ei ruskean geeninä esiinny, vaan ne ovat kaikki ko. geenin suhteen tyyppiä BB eli niiden eumelaniini on mustaa.

Briardilla fawnväri sisältää useita eri sävyjä, joten yksi sana värinä ei kuvaa värin todellista sallittua vaihtelua. Fawnvärin suomentamiselle ei ole esitetty semanttisesti vastaavaa käännöstä eikä sen suomentamiselle ole edes perusteita, koska kansainvälisesti briardpiireissä fawn on täysin vakiintunut kielestä riippumatta.

Koska fawnvärille ei löydy riittävän tarkkaa suomenkielistä vastinetta esitetään, että värin nimi **fawn** säilytetään ennallaan eikä sitä suomenneta.

Lisäksi kiinnitämme kohdassa väri huomiota 2. lauseen suomennokeeseen verrattuna ranskankieliseen rotumääritelmään ja sen englanninkieliseen käännökseen. Käännös "rungan ääriosissa" on merkitykseltään epämääräinen. Sanatarkka käännös lauseesta olisi "Lämmin fawn karvapeite voi olla **kärjistä ja viistoissa rungon osissa** vaaleampaa (fawn merkittynä hiekanvärillä)." Tosin myös tämän lauseen merkitys voi jäädä epäselväksi ja sen vuoksi sitä tulisi pohtia vielä tarkemmin.

SKL= "... voi olla vaalennuksia *raajoissa ja rungon ääriosissa*"

(La robe d'un fauve chaud peut présenter un éclaircissement ton sur ton *aux extrémités* et sur *les parties déclives* (fauve marqué de sable).)

(A coat of warm fawn colour may show a lighter colour **on the points** and on **the inclined parts of the body** (fawn marked with sandy colour).)

Esitetään kohta väri käännettäväksi:

VÄRI: **Musta, fawn, fawn hiilenvärillä (vähäisestä keskinkertaiseen) usein maskilla, harmaa tai sininen. Lämmin fawn karvapeite voi olla kärjistä ja viistoissa rungon osissa vaaleampaa (fawn merkittynä hiekanvärillä). Musta, harmaa ja sininen karvapeite voi samoissa osissa olla vaaleamman sävyistä. Kaikissa väreissä voi esiintyä eriasteista harmaantumista.**

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Liian vähäinen otsapenger tulisi olla:

Täysin puutteellinen otsapenger.

- Väriä koskevat hylkäävät virheet esitetään käännettäväksi ranskalaisen rotumääritelmän mukaisesti; **valkoinen, kastanjan- tai mahonginruskea väri.**

- Hylkäävissä virheissä 'á manteau', joka on käännetty satulakuvioksi, tulisi kääntää **mantteliksi.**

Esitetään kohdasta hylkäävät virheet käännettäväksi tarkemmin ranskan-kielisen rotumääritelmän mukaisesti:

- ***Täysin puutteellinen otsapenger.***
- ***Valkoinen, kastanjanruskea tai mahonginruskea väri; selvä kaksivärisyys; valkoiset juovat, valkoiset karvat kápälissä, fawn manttelilla (myös hiilenvärisellä).***

Vaasassa 29. joulukuuta 2009

Suomen Briard ry
puolesta

Ulla-Maj Leppäkorpi, sihteeri